

KARTA EWIDENCYJNA ZABYTEKÓW ARCHITEKTURY I BUDOWNICTWA

Nr

4482

1. Obiekt

HALA WACHLARZOWA - WAGONOWNIA

(stacja OPOLE GROSZOWICE)

2. Czas powstania

1930 r.

3. Miejscowość

OPOLE GROSZOWICE

4. Adres

ul. Ks. J. Popiełuszki 59

45 – 601 Opole

nr ewidencyjny działki: 10/3 AH-3

nr księgi wieczystej: [REDACTED]

5. Przynależność administracyjna

województwo opolskie

powiat opolski

gmina Opole

6. Poprzednie nazwy miejscowości

Grossoviz lub Grossouicz (1236)

Groschowitz

7. Przynależność administracyjna przed 01. 01.1999 r

województwo opolskie

gmina Opole

8. Właściciel i jego adres

PKP S.A. Oddział Gospodarowania

Nieruchomościami we Wrocławiu

ul. Joannitów 13

53 - 525 Wrocław

9. Użytkownik i jego adres

Rejon Administrowania i Utrzymania

Nieruchomości

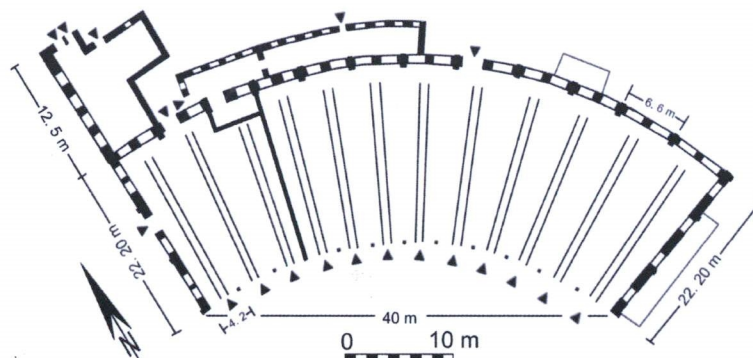
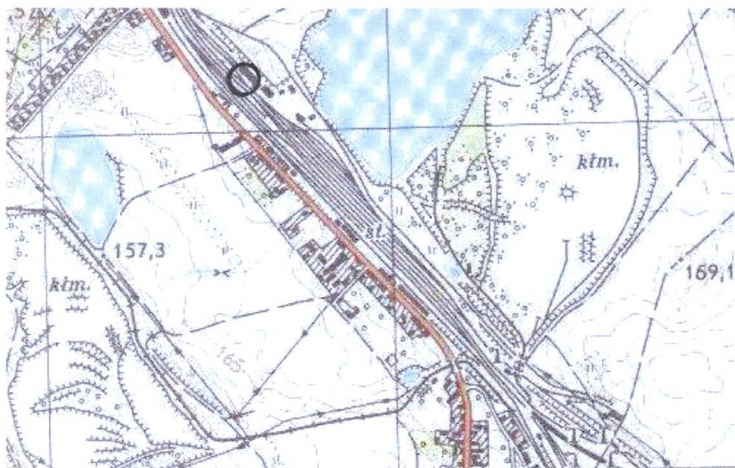
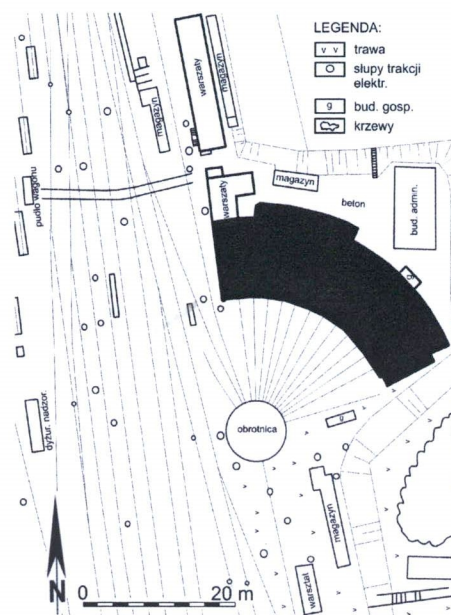
ul. Struga 1

45 -078 Opole

10. Rejestr zabytków

Nr A-132/2010 z dn.

28.12.2010

Wieś Groszowice wzmiankowane w 1236 r. jako Grossoviz lub Grossouicz. W latach 1945-54 siedziba gminy Groszowice 1956-44 – osiedle, od 1965 r. dzielnica Opola.

Linia kolejowa Wrocław - Opole (Groszowice) - Koźle - Gliwice do Mysłowic wybudowana została w latach 1842 - 1846 przez OSE - Oberschlesische Eisenbahngesellschaft. W tym okresie powstała stacja w Groszowicach, w kolejnych latach sukcesywnie modernizowana. W 1909 r. zmodernizowano opolski węzeł kolejowy budując stacje rozrządowe w Opolu - Towarowa, Opole Wschodnie, wzniesiono zakłady naprawcze taboru kolejowego i rozbudowano stację rozrządową w Opolu Groszowicach. Wagonownię wzniesiono w 1930 r.

W latach 90-tych XX w. drastycznie zmalała ilość przewozów kolejną, nastąpiła też restrukturyzacja PKP. Niepotrzebna stała się dotychczasowa infrastruktura, taka jak stacja Opole Groszowice. Zamknięto wagonownię, pozostałe budynki wynajęte zostały innym użytkownikom, wieża ciśnień i inne urządzenia kolejowe popadają w ruinę.

SYTUACJA.

Opole Groszowice – pd. część Opola zlokalizowana przy ul. Ks. Jerzego Popiełuszki przechodzącej w Oświęcimską, stanowiącą również drogę wojewódzką 423 w kierunku Gogolina. Obszar posiada linie kolejowe: nr 132 relacji Bytom – Wrocław i nr 136 relacji Opole Groszowice – Kędzierzyn Koźle. Stacja kolejowa znajduje się w pn. części dzielnicy, po wsch. stronie szosy. Zaplecze węzła kolejowego, z wagonownią zlokalizowane jest po wsch. stronie torów, u podnóża wału otaczającego zalew Kamionka. Na szczycie wału – droga o nawierzchni ziemnej i - na pd. od wagonowni - wieża ciśnień. Dojazd do budynków - od pn.wsch.

Wagonownia – hala wachlarzowa wraz z budynkiem administracyjno – biurowym na jej zapleczu wkomponowana jest w czworoboczny plac z trzech stron – od pn.wsch. wsch. i pd. otoczony stromym zboczem wału. Zbocze porastają samosiejki krzewów. Na pn. od budynku zlokalizowany jest zespół budynków magazynowo – warsztatowych, z których jeden przylega bezpośrednio do hali. Tory węzła kolejowego zamykają zespół od zach. Wagonownia - założona na łuku odpowiadającym długości ponad 1/5 koła, elewacją wewnętrzną zwrócona jest na pd.zach. – w kierunku rozległego placu, niegdyś zajmowanego przez obrotnicę i promieniście rozmieszczone tory – obecnie w stanie szczątkowym, teren porośnięty chwastami.

MATERIAŁ.KONSTRUKCJA. TECHNIKA.

Ściany zewnętrznego pierścienia i szczytowe - murowane z cegły pełnej, od zewnątrz – cegła licówka. Lizeny i gzymsy – ceglane. Ściana wewnętrznego pierścienia – w narożach – ceglana, w pozostałej części metalowa konstrukcja prostokątnych wrót, od góry dopełniona konstrukcją metalową, szklona wielopodziałowo. Wewnątrz ściany tynkowane. Ściana działowa murowana z cegły, częściowo uzupełniona pustakami, w górnej części - konstrukcja metalowa wielodziałowa, przeszklona, w szczycie uzupełniona deskami.

Posadzki, podłogi. Beton zbrojony i wylewka betonowa; w hali głównej zachowane szyny torów.

Stropy – w aneksach: strop z podsufitką otynkowaną, w aneksach wyższych na podciągu ze zdwojonego dwuteownika stalowego.

Konstrukcja dachu - więźba typu otwartego, stalowa - kratownice oparte na ścianach obwodowych; na tej konstrukcji oparte stalowe płatwie, krokwie i deskowanie dachu.

Dach kryty papą podwójnie na lepiku. Obróbki blacharskie – z blachy ocynkowanej.

Okna: w ścianach hali głównej - zamknięte łukiem odcinkowym - wielopodziałowe ramiaki metalowe osadzone na stałe w murze: 1. wysokie, trójpoziomowe, 2. z ruchomą kwaterą środkową; 3. niskie, jednodelne. W aneksach: poziome, prostokątne, dwupoziomowe, z uchylną częścią górną oraz. - prowizorycznie wmontowane okna drewniane, prostokątne, dwudzielne, czteropodziałowe.

Drzwi zewnętrzne – bramy wjazdowe prostokątne, dwuskrzydłowe, wykonane z kształtowników stalowych wypełnionych pionowo deskami; nadświetla dwupoziomowe, wielopodziałowe. Wysokie drzwi prostokątne, dwuskrzydłowe z kształtowników stalowych, wypełnione poziomo deskami. Dwuskrzydłowe, prostokątne wrota metalowe. Prostokątne jednoskrzydłowe drzwi deskowo-listwowe z prostokątnym wielopodziałowym nadświetlem.

RZUT. Budynek na rzucie odcinka koła – wachlarza, z rzędem aneksów na krótkim odcinku pn. od strony zewnętrznej. Wnętrze podzielone na jednoprzestrzenną halę i wąski warsztat – w części zach.; aneksy w układzie jednotraktowym. Ściana wewnętrzna zewnętrznego pierścienia hali artykułowana filarami rozmieszczonymi co dwie osie okienne.

BRYŁA – wysoki budynek jednokondygnacyjny, nakryty dwuspadowym dachem o niewielkim kącie nachylenia połąci i mocno wysuniętym okapie. Zewnętrzny wieniec aneksów – parterowy, dwuczłonowy: niższy zach. – nakryty dachem płaskim, wyższy wsch. – nakryty dachem pulpitowym. Do pn. krańca ściany zewnętrznej przylega prostopadle parterowy budynek warsztatowy nakryty dachem płaskim.

14. Kubatura 10070 m ³	15. Powierzchnia użytkowa 1368 m ²	16. Przeznaczenie pierwotne wagonownia	17. Użytkowanie obecne nie użytkowany
18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja (po 1945 r.) Książka obiektu budowlanego: Hala wachlarzowa – Opole Groszowice; nr inw.004737 J. Krawczyk, OPOLE - OPOLE - STACJA PKP OPOLE GROSZOWICE . Projekt badań hydrogeologicznych na odwiercenie studni. Opracowanie hydrogeologiczne, 1982 Na podstawie opinii zarządcy obiektu: obiekt zbędny dla infrastruktury PKP i brak zainteresowania przez podmioty zewnętrzne – wyłączony został z eksploatacji. Obiekt został zamknięty przed wtargnięciem osób postronnych.. Rejon Administrowania i Utrzymania Nieruchomości w Opolu rozpoczął – w 2008 r. - procedurę w kierunku fizycznej likwidacji obiektu.		19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje) Stan średni, budynek nie użytkowany. Stan techniczny elementów murowanych – średni: zawilgocenia od dachu i od fundamentów; spękania tynków i złuszczenia warstw malarskich. Konstrukcja dachu: jeden z wiązarów – odkształcony mechanicznie; zużyte powłoki malarskie elementów konstrukcyjnych, liczne złuszczenia farb; brak właściwości izolacyjnych pokrycia dachowego, liczne spękania, ubytki deskowania w pobliżu okapów – nawilgacanie elementów konstrukcyjnych. Rynny i rury spustowe w znacznym stopniu zużyte – liczne nieszczelności w spojeniach. Korozja elementów metalowych, korozja biologiczna elementów drewnianych.	
		20. Istniejące zagrożenia, najpilniejsze postulaty konserwatorskie ⇒ Wpisanie obiektu i znalezienie nowej funkcji oraz właściciela. ⇒ Remont kapitalny i adaptacja obiektu do nowej funkcji	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne.

22. Bibliografia

S. Buße: Eisenbahn in Schlesien Ostdeutsche Eisenbahngeschichte. Bd 4, Eggelha-
im. 1993.

K. Soida i inni; Dzieje Katowickiego Okręgu Kolejowego, Katowice 1994.

25. Opracowanie karty ewidencyjnej (data i podpis)

tekst 15. 09.2009 r. PDZ ALMA Jacek Sawiński
(data i podpis)

plany,
rysunki 15. 09.2009 r. PDZ ALMA Jacek Sawiński
(data i podpis)

zdjęcia
fotograficzne 15. 09.2009 r. PDZ ALMA Jacek Sawiński
(data i podpis)

miejsce przechowywania negatywów
archiwum PDZ ALMA

Karta po wypełnieniu podlega ochronie na podstawie przepisu prawa autorskiego

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotografia (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

27. Załączniki

wkładka nr 1: ciąg dalszy opisu, mapa niemiecka, spis materiału fotograficznego,
zdjęcia

wkładka nr 2: zdjęcia

wkładka nr 3: rzut budynku

1. Miejscowość OPOLE GROSZOWICE	5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres WAGONOWNIA ul. Ks. J. Popiełuszki 59 45 – 601 Opole	6. Zawartość wkładki Ciąg dalszy opisu, fragment mapy z 1936 r., spis materiału fotograficznego, zdjęcia
2. Gmina Opole		
3. Powiat opolski		
4. Województwo opolskie		

ELEWACJE – Ujednolicone, ceglane, artykułowane lizenami, zwieńczone pasem ściany podciętym trójskokowym gzymsem. Przepłute otworami w większości zamkniętymi odcinkiem łuku.

Elewacja wewnętrzna – narożne, wąskie pasy ścian – ceglane; pozostała część – wysokie, dwuskrzydłowe bramy z prostokątnym nadświetlem, osadzone na stalowych słupkach. Powyżej - stalowa konstrukcja, wielopodziałowo szklona.

Elewacja zewnętrzna: - ściana główna wagonowni w części zach. częściowo zastąpiona ścianami wieńca aneksów oraz przybudówką warsztatów, dwudziestoczworoosiowa. Artykułowana uskokowymi lizenami ujmującymi po dwie osie okienne. Okna zróżnicowane w wysokościach, w kilku przęsłach – dwa poziome otworów: w przyziemiu drzwi, na piętrze – okno. W zwieńczeniu ścian – szeroki, płaski pas ściany podcięty trójskokowym gzymsem. Elewacja aneksu zach. – bez podziałów, czteroosiowa, okna poziome prostokątne. Elewacja aneksu wsch. – dziewięcioosiowa, osie rozdzielone lizenami; okna pionowe, prostokątne.

Elewacja szczytowa zach. - sześćoosiowa – po dwie osie rozdzielone uskokowymi lizenami. W osiach skrajnych – pary wysokich okien, w osi środkowej - wysokie, wąskie, dwuskrzydłowe, prostokątne wrota i wyższe od pozostałych, trójpoziomowe okno zamknięte łukiem odcinkowym. Niski szczyt ściany – ślepy.

Elewacja szczytowa pd. – czteroosiowa - w dolnej części - wysokie zamknięte łukiem pełnym okna, rozdzielone uskokowymi lizenami, spiętymi w zwieńczeniu pasem gładkiego muru podciętym trójskokowym gzymsem ceglany.

WNĘTRZA

Hala wagonowni : jednoprzestrzenna, nakryta otwartą więźbą dachową. Ściany artykułowane lizenami, tynkowane. Ściana zach. - w dolnej części murowana, tynkowana, wyżej - przeszklona konstrukcja stalowa, zwieńczona pionowo deskowanym szczytem.

Instalacje - brak

Wkładkę założył: (data i podpis)
15. 09.2009 r. PDZ ALMA Jacek Sawiński

Fragment mapy z 1936 r.

SPIS MATERIAŁU FOTOGRAFICZNEGO

1. Widok od zach.
2. Elewacja zewnętrznego pierscienia – widok od pn.zach.
3. Fasada – elewacja zach.
4. Zach. część elewacji wewnętrznego pierscienia
5. Pd. część elewacji wewnętrznego pierscienia
6. Elewacja pd. – widok od pn.zach.
7. Pn.wsch. fragment elewacji zewnętrznej
8. Ściana między halą a помещением w części pn
9. Widok hali wagonowni – w kierunku pn.
10. Ściana pn.wsch. hali wagonowni – część środkowa
11. Wnętrze części zach.

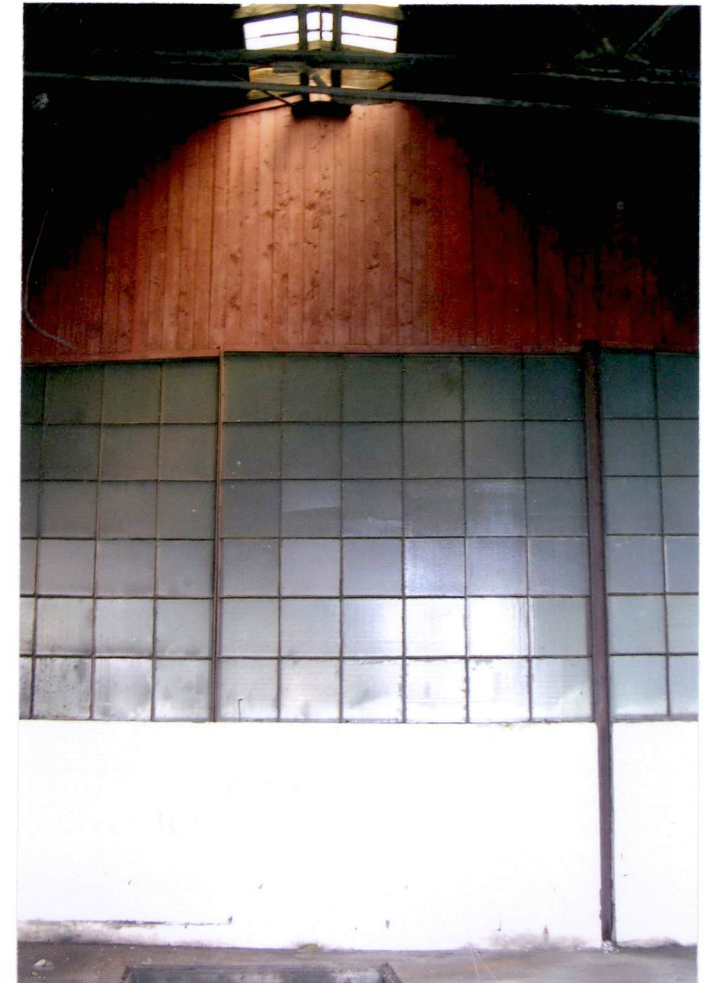
1. Miejscowość **OPOLE GROSZOWICE**2. Gmina **Opole**3. Powiat **opolski**4. Województwo **opolskie**

5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres

WAGONOWNIAul. Ks. J. Popiełuszki 59
45 – 601 Opole

6. Zawartość wkładki

Zdjęcia

6.

Wkładkę założył: (data i podpis)
15. 09.2009 r. PDZ ALMA Jacek Sawiński

7.

8.

9.

10.

11.

1. Miejscowość OPOLE GROSZOWICE	5. Obiekt (nazwa jak w karcie) oraz adres WAGONOWNIA ul. Ks. J. Popiełuszki 5 ⁹ 45 – 601 Opole	6. Zawartość wkładki Rzut budynku
2. Gmina Opole		
3. Powiat opolski		
4. Województwo opolskie		

